

PRAWO BUDŻETOWE

Andrzej Borodo

Wydanie 1

Wydawnictwo Prawnicze

LexisNexis®

Warszawa 2008

SPIS TREŚCI

WSTĘP	9
Rozdział I. ZAGADNIENIA OGÓLNE PRAWA BUDŻETOWEGO	11
1. Pojęcie i zakres prawa budżetowego. Prawo budżetowe a prawo finansowe	11
2. Źródła prawa finansowego i budżetowego	14
3. Polityka finansowa i budżetowa	18
Rozdział II. PRAWO BUDŻETOWE PAŃSTWA — USTAWA BUDŻETOWA, ZASADY BUDŻETOWE, FORMY ORGANIZACYJNO-PRAWNE, KLASYFIKACJE BUDŻETOWE	21
1. Budżet państwa, ustawa budżetowa, zasady budżetowe	21
2. Charakter prawny ustawy budżetowej	28
3. Państwowe jednostki sektora finansów publicznych	33
3.1. Jednostki budżetowe	35
3.2. Zakłady budżetowe	36
3.3. Gospodarstwa pomocnicze	37
3.4. Dochody własne i fundusze motywacyjne w jednostkach budżetowych	38
3.5. Fundusze celowe	39
3.6. Jednostki sektora finansów publicznych mające osobowość prawną – agencje państwowe, instytucje kultury, publiczne zakłady opieki zdrowotnej, państwowe szkoły wyższe	40
4. Klasyfikacje budżetowe w budżecie państwa	42
4.1. Części budżetu państwa	44
4.2. Działy budżetowe i rozdziały budżetowe	44
4.3. Paragrafy dochodów, wydatków i środków. Paragrafy przychodów i rozchodów	46
5. Rachunkowość w systemie budżetu państwa	47
Rozdział III. PRAWO BUDŻETOWE PAŃSTWA — PROCEDURA BUDŻETOWA	53
1. Instytucje prawne dotyczące projektu ustawy budżetowej	53
2. Budżetowe prace Sejmu, Senatu i Prezydenta RP	56

3. Instytucje prawne wykonywania ustawy budżetowej	59
4. Kontrola wykonania budżetu państwa, kontrola finansowa, audyt wewnętrzny	68
Rozdział IV. DOCHODY BUDŻETU PAŃSTWA — OGÓLNA	
CHARAKTERYSTYKA PRAWNA	73
1. Dochody budżetu państwa — rodzaje i ogólna charakterystyka	73
2. Podatki i ich klasyfikacja	76
Rozdział V. PRAWO O WYDATKACH PAŃSTWOWYCH	
1. Zadania państwa a wydatki państwowe	83
2. Struktura prawna wydatków budżetu państwa	84
3. Wynagrodzenia pracowników państwowej sfery budżetowej	86
4. Dotacje z budżetu państwa	87
5. Dotacje celowe dla jednostek samorządu terytorialnego	94
6. Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego	96
7. Wydatki nabywcze. Prawo zamówień publicznych	100
ROZDZIAŁ VI. REGULACJE PRAWNE W ZAKRESIE DŁUGU PUBLICZNEGO	
ORAZ DŁUGU SKARBU PAŃSTWA	105
1. Pojęcie i znaczenie długu publicznego oraz długu Skarbu Państwa	105
2. Regulacje konstytucyjne dotyczące długu publicznego	107
3. Dług publiczny w ustawie o finansach publicznych	109
4. Skarbowe papiery wartościowe	111
5. Procedury oszczędnościowe i sanacyjne dotyczące deficytu i długu publicznego ...	116
6. Poręczenia i gwarancje Skarbu Państwa, Banku Gospodarstwa Krajowego, niektórych państwowych osób prawnych	118
ROZDZIAŁ VII. BUDŻET PAŃSTWA A SYSTEM FINANSOWY	
UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH I ZDROWOTNYCH	121
1. Organizacja i ogólna charakterystyka systemu finansowego ubezpieczeń społecznych	121
2. Powiązania Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z budżetem państwa	125
3. Otwarte fundusze emerytalne a budżet państwa	127
4. Waloryzacja emerytur i składek na ubezpieczenie emerytalne oraz jej budżetowe znaczenie	128
5. Finansowanie zadań z zakresu ochrony zdrowia przez system ubezpieczeń zdrowotnych oraz środki budżetowe	129
Rozdział VIII. BUDŻET PAŃSTWA A BUDŻET UNII EUROPEJSKIEJ	
1. Pozycja prawna i cele Unii Europejskiej	137
2. Budżet Wspólnoty Europejskiej	139
3. Dochody i wydatki budżetu Wspólnoty Europejskiej	143
4. Zagadnienia budżetowe i finansowoprawne związków Polski ze Wspólnotą Europejską	147
ROZDZIAŁ IX. PRAWO BUDŻETOWE JEDNOSTEK SAMORZĄDU	
TERYTORIALNEGO — POJĘCIA, ZASADY, FORMY ORGANIZACYJNE, INSTRUMENTY ROZWOJU, KLASYFIKACJE BUDŻETOWE	155
1. Pojęcie budżetu jednostki samorządu terytorialnego i jego charakter prawny	155
2. Zasady budżetowe	159
3. Jednostki samorządowego sektora finansów publicznych	163
3.1. Jednostki budżetowe	164
3.2. Zakłady budżetowe	165

3.3. Gospodarstwa pomocnicze	166
3.4. „Dochody własne” w jednostkach budżetowych	167
3.5. Fundusze celowe	167
3.6. Samorządowe instytucje kultury, publiczne zakłady opieki zdrowotnej, publiczne szkoły wyższe	169
4. Klasyfikacja budżetowa w samorządach	170
4.1. Działy budżetowe i rozdziały budżetowe	171
4.2. Paragrafy dochodów, wydatków, środków, przychodów i rozchodów	171
5. Problem struktury budżetu samorządowego	173
6. Formy działalności gospodarczej samorządu terytorialnego oraz instrumenty finansowe wspierania rozwoju gospodarczego samorządów	176
7. Rachunkowość budżetowa jednostek samorządu terytorialnego	184

ROZDZIAŁ X. PRAWO BUDŻETOWE JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORYALNEGO — PROCEDURA BUDŻETOWA	187
1. Opracowanie projektu budżetu jednostki samorządu terytorialnego	187
2. Uchwalanie budżetu jednostki samorządu terytorialnego	190
3. Wykonywanie budżetu jednostki samorządu terytorialnego	192
4. Kontrola wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego	199

ROZDZIAŁ XI. KONSTRUKCJA PRAWNA DOCHODÓW BUDŻETOWYCH JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORYALNEGO	203
1. Systemy podziału źródeł podatkowych pomiędzy państwo i samorządy terytorialne ..	203
2. Dochody jednostek samorządu terytorialnego w przepisach Konstytucji i Europejskiej Karty Samorządu Lokalnego	205
3. Udziały podatkowe jako źródła dochodów jednostek samorządu terytorialnego	209
4. Subwencje ogólne jako źródła dochodów jednostek samorządu terytorialnego	210
5. Dotacje celowe jako źródła dochodów jednostek samorządu terytorialnego	212
6. Środki dla samorządów terytorialnych z budżetu Unii Europejskiej	212

Rozdział XII. PRAWO O WYDATKACH JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORYALNEGO	215
1. Charakterystyka zadań i wydatków jednostek samorządu terytorialnego	215
2. Struktura i formy prawne wydatków budżetowych jednostek samorządu terytorialnego	220
3. Prawo zamówień publicznych w samorządach	223

ROZDZIAŁ XIII. PRAWO O DŁUGU PUBLICZNYM JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORYALNEGO	225
1. Pojęcie i ogólna charakterystyka długu publicznego jednostek samorządu terytorialnego	225
2. Przychody i rozchody budżetu samorządowego	229
3. Kredyty i pożyczki zaciągane przez jednostki samorządu terytorialnego	231
4. Finansowanie przejściowych potrzeb finansowych w trakcie roku budżetowego	233
5. Obligacje samorządowe	234
6. Poręczenia i gwarancje jednostek samorządu terytorialnego	238
7. Pożyczki dla jednostek samorządu terytorialnego z budżetu państwa	239
8. Granice zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego	240

ROZDZIAŁ XIV. KONTROLA I NADZÓR NAD DZIAŁALNOŚCIĄ FINANSOWĄ I BUDŻETOWĄ JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORYALNEGO	245
1. Pozycja, zadania i organy regionalnych izb obrachunkowych	245
2. Kontrola działalności finansowej jednostek samorządu terytorialnego przewidziana w ustawie o regionalnych izbach obrachunkowych i innych ustawach	248

3. Nadzór nad działalnością finansową jednostek samorządu terytorialnego sprawowany przez regionalną izbę obrachunkową	252
4. Działalność opiniodawcza regionalnej izby obrachunkowej	255

ROZDZIAŁ XV. ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA NARUSZENIE PRAWA BUDŻETOWEGO (DYSCYPLINY FINANSÓW PUBLICZNYCH)

1. Pojęcie i charakter odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych	259
2. Rodzaje naruszeń i kar	262
3. Organy i postępowanie	265

BIBLIOGRAFIA

269